

ISTORINĖS ATMINTIES VEIDRODIS

184-oji karo diena

Karas Ukrainoje jau pražudė mažiausiai 382 vaikus.

Galbūt pasaulis per ilgai tylėjo – aplink tylėjo pranašai ir žuvis pageltę medžiai kai nebuvo vėjo pro duslintuvą tyliai skriejęs šūvis

galbūt ir Dievas tyloje paskendęs pavargęs nuo maldų nebesiklausė praeina viskas – gedulas ir šventės praeina žodžiai kuždami į ausį

panyra miestai į griuvėsių tylą slopina žemė sužeistųjų raudą be garso krisdami kaštonai skyla į sielą krisdami spygliais nors skauda

jokių riksmų daugiau nebesigirdi lyg oro nebeliktų vien tik vakuumas širdis į akmenį – akmuo pavirs į širdį nes karas tampa žodžiais nenusakomas

nes skausmas tampa žodžiais neužrašomas

nors bandomė rašyti ir vėl iš naujo rasos lašais surinkę jūsų ašaras saulėtekis visus po lašą kraujo

ir nesvarbu kad bombos sprogsa garsiai

pasaulyje kuris visai apkurto bandysis rėkti – nieko neištarsi per daug kančios šioj žemėje ir smurto

nerieškia nieko šaukiančiojo žodžių bet kaip kalbėti dar ramiai ir tyliai be jokio garso duobę tau parodžiau be jokio garso žemėmis užpylei

ir kartais būna taip sunku tylėti prieš žmones prieš karijus per naktį budinčius

mes dar gyvi mes dar nenugalėti tik kaip iškošti maldą pro tarpudančius

lėktuvams kylant saulei nusileidus kai šis pasaulis mokosi nebūti iš medžio rėmų žvelgia vaiko veidas juoda juostelė nuotraukos kamputy...

Vainius Bakas,
2022 m. rugpjūčio 26 d.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Prasidėjus karui, ukrainietišką kalbą galima išgirsti dažniau

Karo nuniokotas Kramatorskas.

Pristatome interviu su laikraščio „Kramatorsk Post“ vyriausiuoju redaktoriumi Dmitro Lukjanenko, skirtu specialiai „Ukmergės žinioms“.

Mūsų laikraščio skaitytojai apie Kramatorską žino tik iš pastarųjų mėnesių karinių pranešimų. Papasakokite apie tai, koks tai buvo miestas, prieš prasidedant aktyviems karo veiksmams.

Daugelį metų Kramatorskas buvo įvardijamas kaip mašinų gamintojų ir techninės inteligentijos miestas. Veikė daug pramonės įmonių, kelios stambios mašinų gamyklos, daug mokymo įstaigų, kuriose buvo mokoma mašinų gamybos ir metalurgijos specialybių.

Tai nebuvo blogai, bet išlaikė miestą tam tikrose stereotipinėse ribose, o bendroje raidoje jautėsi tam tikras sąstingis. Visuomenė linko į paternalizmą, o „tėvų“ vaidmenį šiuo atveju atliko stambios gamyklos, jų savininkai, administracija, jų pavaduotojai.

Po 2014-ųjų – pirmosios invazijos ir dalies regiono užėmimo – Kramatorskas, ačiū Dievui, liko Ukrainos pusėje, mieste įvyko plėtra.

Regionu susidomėjo užsienio investuotojai, visuomeninės organizacijos, atsirado patriotiniai ir visuomeniniai judėjimai. Apskritai pradėjo vystytis infrastruktūra, buvo statomi nauji objektai.

Atsirado aktyvistų, kurie pradėjo kurti ir įgyvendinti naują miesto plėtros strategiją – laužyti nusistovėjusius stereotipus, kad

Kramatorskas – mašinų gamybos miestas. Pasirodė kiek kitokia tendencija: „Kramatorskas – aukšto intelekto, naujų technologijų, IT miestas“.

Žinoma, išliko ir neigiami reiškiniai – korupcija, tas pats paternalizmas, tik jau su kitais „tėvais“, bandymai monopolizuoti valdžią. Tačiau pokyčių buvo. Konkurencija atsirado ir valdžioje, ir versle, ir visuomeniniame gyvenime. Ir tai suteikė viltį vystytis ir davė apčiuopiamų teigiamų rezultatų. Miestas vystėsi, bet 2022 m. vasario 24-oji tai sustabdė.

Kokia kalba dabar kalbama Kramatorske?

Dauguma kalbėjo rusiškai, bet po 2014-ųjų vis daugiau žmonių pradėjo kalbėti ukrainietiška.

Įsiveržus Rusijos Federacijai, dar daugiau žmonių pradėjo sąmoningai atsakyti rusų kalbos. Žinoma, mieste yra tam tikras procentas tų, kurie kategoriškai atsisako mokytis ukrainiečių kalbos ir pereiti prie jos kasdieniame gyvenime, tačiau jie nėra Kramatorsko bendruomenės „šerdis“ ir neturi didelės įtakos visuomenės nuotaikai. Manau, kad prasidėjus karui Kramatorske ukrainietiška kalbą galima išgirsti dažniau nei rusiškai.

Kaip dabar gyvena Kramatorskas?

Šiandien pramonė sustabdyta. Didelės įmonės užkonservuotos, dažnai susiduria su apšaudymu. Mažesnės įmonės evakavosi į kitus regionus, kai kurios visiškai užsidarė.

„Kramatorsk Post“ vyriausiasis redaktorius Dmitro Lukjanenko.

Iki fronto linijos – 30 km: kanonada, pavojaus sirenos, prieš raketų atskridimas tapo nuolatinio miesto gyvenimo fonu. Kartais „atskridimai“ baigiasi nedideliu infrastruktūros objektų sunaikinimu, o kartais kenčia gyvenamieji pastatai, žūsta žmonės.

Tačiau dalis verslo veikia – daugiausia paslaugų sfera ir prekyba. Veikia keli prekybos centrai, turgūs, nedidelės parduotuvėlės, kavinės. Mieste yra žmonių, vadinasi, yra prekių ir paslaugų paklausa. O tai reiškia kad yra tokių, kurie patenkina šį

poreikį. Kitas klausimas – kokia apimtimi ir kokiomis kainomis. Kainos gerokai pakilo.

Šiandien veikia ypatingos svarbos infrastruktūros objektai – komunalinių paslaugų, ligoninės, elektros tiekimo objektai... Jie dirba tik tiek, kad palaikytų gyvenimą pustuščiame mieste.

Ar daug gyventojų, Jūsų nuomone, paliko miestą?

Nepaisant paskelbtos privalomos evakuacijos, apie ketvirtadalis miesto gyventojų neišvyko. Daugelis sako, kad apšaudymas jų negąsdina, jau įpratę. Bet tai kol kas.

Nukelta į 4 p.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Šauliai pristato savo narius

Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Ukmergės Vyčio 1002-oji šaulių kuopa vienija šalies patriotus, mylinčius savo šalį ir pasirususius ją ginti.

Kuopos vadas Linas Kavaliauskas pasakojo, kad prasidėjus karui Ukrainoje ukmergiškių, norinčių tapti šios organizacijos nariais, ypač padaugėjo. Šiuo metu jų – per 70.

Pasakojo, kad šauliai iškilmingai priesaiką tradiciškai duoda keturis kartus per metus – Vasario 16-ąją, Kovo 11-ąją, Liepos 6-ąją ir kai minimas organizacijos įkūrimo gimtadienis.

L. Kavaliauskas pažymi, kad priimant narius į Šaulių sąjungą pagrindinis reikalavimas – jog asmuo nebūtų teistas. Taip pat reikalinga ir sveikatos pažyma.

Kokiam žmogui Šaulių sąjungoje – ne vieta? „Pirmiausia tokiame, kuris mano, kad tai – kažkokia laisvalaikio praleidimo forma“, – mano L. Kavaliauskas.

Dabar jis su nerimu stebi socialinę erdvę ir mato, kad atsiranda pateisinančiųjų Rusijos pradėtą karą Ukrainoje. „Pavojingiausias priešas yra viduje“, – sako kuopos vadas, tvirtinantis, kad šauliai tai – žmonės, nebijantys mirti už tėvynę.

Lietuvos šaulių sąjunga įkurta 1919 m. birželio 27 d. Kaune. Jos tikslas buvo įtvirtinti šalies nepriklausomybę, kovojant su bolševikais, bermontininkais ir lenkais.

Šaulių sąjunga yra laisvų, savo laiką Tėvynės gynybai ir stiprinimui skiriančių žmonių organizacija. Ji siekia ugdyti patitinčius savimi, kūrybingus, motyvuotus ir drausmingus Lietuvos Respublikos piliečius, pasirengusius ginti Tėvynę, nelaimės atveju padėti kitiems. Kiekvienas doras Lietuvos pilietis gali tapti šios organizacijos nariu, save realizuoti veikdamas karybos, sporto ir kultūros srityse.

Nukelta į 4 p.

Prasidėjus karui, ukrainietišką kalbą galima išgirsti dažniau

Atkelta iš 3 p.

Valdžia teigia, kad šiemet šildymo sezono nebus. Mieste nėra dujų, žiemą nebus šildymo, centralizuoto vandentiekio, kanalizacijos. Privačiame sektoriuje turbūt galima kažkaip išgyventi: šildytis anglimis, malkomis. Kaip žiemą žmonės gyvens daugiaukščiuose namuose, sunku net įsivaizduoti.

Kaip vertinate iniciatyvas uždrausti Rusijos ir Baltarusijos piliečiams įvažiuoti į Europos šalis, iniciatyvą „išsiųsti“ visus Rusijos piliečius iš Europos į Rusiją? Ar manote, kad Rusijos pilietybė automatiškai reiškia atsakomybę už agresiją Ukrainoje?

Idealiu atveju konkretaus piliečio atsakomybės už Rusijos veiksmus kriterijus turėtų būti jo tiesioginio ar netiesioginio dalyvavimo ir paramos šovinizmui ir šiai agresyviai politikai laipsnis. Nemanau, kad absoliučiai visiems rusams reikėtų uždrausti atvykti į Europą ir išvaryti iš ten visus, kurie dabar ten yra.

Taip, turbūt reikėtų tvirtai liautis išduoti turistines vizas, verslo vizas, išsiųsti turistus, apsipirkinėjančius turistus, verslininkus ir t. t.

Bet vis tiek yra išvykusiųjų iš

Nuotraukose – karo alinamo Kramatorsko vaizdai.

Rusijos Federacijos ar norinčiųjų išvykti, nes nepritaria Rusijos veiksams. Yra tokių, kurie atvira deklaravo savo poziciją ir smerkia Rusijos veiksmus.

Be to, tikriausiai kas antras iš mūsų turi giminių ir artimųjų Rusijos Federacijoje. Aš taip pat. Aš nutraukiu visus santykius

su tais iš jų, kurie nesmerkia ar palaiko Rusiją. Bet man skaudu, kad negaliu padėti tiems, kurie yra prieš. Ką jie turėtų daryti? Yra klausimų, į kuriuos nėra vienareikšmių ir paprastų atsakymų. Ko gero, šiais atvejais reikia ieškoti tam tikrų variantų tarptautinės teisės, praktikos ir precedentų rėmuose.

Laikraščio straipsnius galima skaityti adresu kramatorskpost.com.

Kalbino Andrey Sokolov

Šauliai pristato savo narius

Ukmergės šauliai.

Dainiaus Vyto nuotr.

Atkelta iš 3 p.

Šaulys – Tėvynės gynėjas, kuris užduotis atlieka ne tik su ginklu rankose. Nariams įstatymų nustatyta tvarka suteikiamos galimybės naudoti kovinius ginklus mokymuose ir šaudymo pratybose, organizacija naudoja ne tik Lietuvos kariuomenės, bet ir savo ginkluotę.

Įsakymai šauliui yra pagrindinės ideologinės nuostatos, kuriomis grindžiama Lietuvos šaulių sąjungos veikla. Įsakymai šauliui:

1. Gink Lietuvos nepriklausomybę ir lietuviškąją žemę
2. Švieskis ir šviesk
3. Stiprink valią ir kūną
4. Būk drausmingas ir mandagus

5. Gerbk ginklą
6. Būk tiesus ir teisingas
7. Tesėk žodį
8. Būk budrus
9. Saugok valstybės turtą
10. Brangink šaulio vardą ir Lietuvos garbę

Nuo 1925 m. Ukmergėje buvo įkurta VI šaulių rinktinė. Po sovietų okupacijos ji buvo likviduota. Po atkūrimo Ukmergės šaulių pavadinimas taip pat keitėsi, buvo kuopa, rinktinė, o dabar – Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Ukmergės Vyčio 1002-oji šaulių kuopa.

Kadangi šaulių rinktinės yra įsteigtos apskrityse (jų yra 10), mūsų kuopa yra Vilniaus apskrity-

je, kur veikia Karaliaus Mindaugo šaulių 10-oji rinktinė. Kuopos pavadinime skaičiai 1002 yra kombinacija LŠS sistemoje. Vyčio vardas suteiktas 2019 m. liepos 6 d. pagal mūsų krašte veikusių partizanų apygardos pavadinimą. Ukmergiškiai save sutrumpintai vadina Ukmergės Vyčio kuopa.

„Ukmergės žiniuose“, puslapyje „Istorinės atminties veidrodis“, kurį publikuosime iki metų pabaigos, trumpai pristatysime Ukmergės šaulius.

Parengė Vilma Nemunaitienė

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

